

ene Halvdel tilfalder Fideikommisbesidderne og den anden Halvdel Arvingerne. Det er at afgjøre Sagen med eet Slag, men Ingen tænker her paa at gjøre noget Saadant. Naar vi overhovedet skulle have en Lov, er denne for Intet at regne; men skulde den have nogen Betydning, maatte den indeholde en Bestemmelse, der omtrent sagde, at naar alle de nuværende Arveberettigede og de Udsfangne vare døde, skulde Eiendommene gaa i almindelig Arv fra den sidste Besidder, thi saa kunde vi dog se en Ende paa Sagen. Naar ikke en saadan Bestemmelse kommer ind i Forbindelse med, at man i første Affnit indsætter, at kun de to eller 3 nærmeste Arveberettigede maa have Indflydelse paa Overgangen til fri Eiendom, tror jeg ikke, at Loven vil faa synderlig Betydning, og jeg kan da ikke tillægge de øvrige Paragrafer nogen saadan. — Jeg skal dog omtale enkelte af disse Paragrafer tilligemed de Forandringer i dem, jeg kunde ønske. § 1 anser jeg for heldig, forsaavidt som det kan være rigtigt, at Bøndergodset ogsaa bliver frit. Der var i Landsthinget en ikke ubetydelig Stemning for, at Bøndergodset skulde være undtaget og skulde vedblive at være Majoratsbaandet undergivet, men det kunde føre til, at Lehnbesidderen, naar han solgte det Øvrige, ikke længere med nogen sær Kjærlighed vilde være knyttet til Bøndergodset eller have Noget tilovers derfor. Han vilde da maasse leve i Udlandet og sætte en Bøndefoged eller en Forpagter til at bestyre Godset, men det var ikke heldigt, og det er derfor vistnok rigtigt, at ogsaa Bøndergodset særlig kan løses fra Majoratet. Det stod ikke i det oprindelige Forslag, men det staar i det nærværende. — Med Hensyn til § 8 finder jeg, at man er gaaet Statskassen vel nær, idet man i Landsthinget har indsat den Bestemmelse, at Skjodet kan udstedes paa ustemplet Papir og fordres thinglæst og protokolleret uden Gebyrs Erlæggelse, ligesom der heller ikke bliver at svare Overdragelsesafgift. Dette stod ikke i det oprindelige Forslag, og af Motiverne fremgaar det, at den ærede Minister ikke havde paataant, at der i dette Tilfælde skulde være Stempelfrihed. Man kan maasse sige, at det er en mindre

betydelig Sag, men jeg har dog villet berøre den. — I § 14 tror jeg, man kunde indrømme Lehnbesidderer en større Procent end 5; man kunde vistnok gjerne gaa til 10 pCt. uden at behøve at frygte Misbrug, medens der dog er udgaaet af Loven, hvad der oprindeligt var bestemt, nemlig at Lehnbesidderer skulde svare en Afgift. — Naar jeg saaledes mener, det er rigtigt, at Bøndergodset kan udlægges fra Majoratet, og naar jeg har fundet den Udvidelse rigtig, som Landsthinget har sat ind, saa maa jeg dog paa den anden Side sige, at Bestemmelserne i § 20 ere altfor vage for Bøndestanden. Som det fremgaar af det os forelagte Lovforslag er det nemlig nu kun i en meget ringe Grad, at der sælges udenfor Fæsterens Efterladte, Børn eller Svigerbørn. Siden Loven af 21de Juni 1854 ere kun 122 Edr. Hartkorn solgte til Fremmede; men efter § 20 skal Ewangsauktion kunne foregaa. Man lader det første Affnit af Loven af 1854 staa ved Magt, nemlig at der kun kan sælges til Fæsteren selv, saalænge han overhovedet er Fæster; men naar der bliver Fæsteledighed, kan der ogsaa sælges til Andre, og vi maa gaa ud fra, at naar det bliver en Frihed, der er værd at tale om, vil Godset komme i saadanne Folks Hænder, som kun have en ren Pengeinteresse for Die, men da mener jeg, at Beskyttelsen i § 20 er temmelig ringe for Bøndestanden. Det er allerede fremhævet i det andet Thing, at man istedetfor en Trediedel burde indsatte en Trediedel som det, der skulde indbetales i Statskassen. Man har ment, at Fideikommisbesidderer i Reglen vilde sælge for to Trediedele af Bøndergodsets Værdi, og derfor har man troet, det vilde være rigtigt at sætte, at f. Ex. en Trediedel skulde indbetales. Jeg finder tværtimod, det er urigtigt, at denne Kvotabel skal indbetales i Statskassen; i alt Fald bør der indsættes en Bestemmelse om, at Beløbet ubetinget skal gaa, ikke til Bøndestandens Larv, men til dem, der komme til at lide ved Foranstaltningen, til — om jeg saa maa udtrykke mig — de Hus- eller Gaardvilde. Forøvrigt vilde jeg anse det for heldigt, om Bestemmelsen i § 20 ogsaa kunde gaa ud paa, at alt Bøndergodset skulde taxeres, og for